

Asia: VN/10164/2019

Lausuntopyyntö vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitysluonnokseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti pykälään 4 a § Lapsen oikeus tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Selkiyttääkö ehdotus lapsen kasvatuksen, valvonnan ja huolenpidon sekä perusoikeuksiin kajoavien rajoitusten rajanvetoa? Jos ei, miten säännöstä tulisi muuttaa?

Selkiyttää.

2. Esitetään säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Sosiaalialan ammattijärjestö Talentian suositus lastensuojelutyössä on 25 lasta/sosiaalityöntekijä. Lisäksi työajan osuudet ohjeistetaan 60% välittömään asiakastyöhön (tiettyyn asiakkaaseen/asiakasryhmään liittyvä valmistelutyö, suunnittelutyö, päätöksenteko, dokumentointi, raportointi, yhteistyö, konsultaatio) ja 40% välilliseen asiakastyöhön (yhteistyö, verkostotyö, kehittäminen, vaikuttaminen, suunnittelu, yleinen raportointi ja tiedottaminen, täydennyskoulutus, työnohjaus). Näin ollen voimme laskea, että 35 lapsen asioitava sosiaalityöntekijä käyttää viikossa yksittäisen lapsen asioihin 39 minuuttia, sisältäen kirjauksiin ja raportointiin kuluvan ajan. Sosiaalityöntekijä, joka vastaa 25 lapsen asioista, käyttäisi viikossa 55 minuuttia työaika yksittäisen lapsen asioiden hoitoon.

Lainsäädäntö tulkitaan tyypillisesti kunnissa ohjeena, jota paremmin työtä ei tule tehdä. Siksi 35 lasta on liikaa yhtä työntekijää kohden. Maija Vekurinmäki (2016) tutki gradussaan uupumisen vaikutusta lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden työhön ja selvisi, että liika tehokkuuden vaatiminen toimiikin päinvastoin ja vaikuttaa työkykyyn ja tehokkuuteen sitä alentavasti:

- Välinpitämättömyys asiakkaiden tilanteita kohtaan
- Uskon menettäminen asiakkaiden tilanteiden kohentumiseen
- Pinnallinen suhtautuminen työhön

- Työ- ja toimintakyvyn lasku
- Pelko ja vastenmielisyys asiakastyötä kohtaan
- Vaikeus tarttua työtehtäviin
- Vaikeus saattaa työtehtäviä loppuun
- Työtehtävien laiminlyönti
- Lamaannus
- Työkyvyttömyys

On huomioitava, että lainsäädännön kehitys lisää ennestään sosiaalityöntekijöiden vastuuta ja työn vaativuutta.

3 a. Vastaavatko 15 §:n täsmennykset tätä tavoitetta?

Ei pääosin

3 b. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

Esitys voi vahvistaa kyseistä oikeutta rajallisessa määrin, mutta se ei ole riittävä. Muu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saavutettavuuden edistäminen ja muut lainsäädännölliset muutokset peruspalveluihin ja vammaispalveluihin ovat välttämättömiä neuropsykiatrisesti oireilevien lasten oikeuksien toteuttamiseksi. Jotkut niistä lapsista, joilla nämä oikeudet eivät toteudu, eivät päädy koskaan lastensuojelun asiakkaiksi.

4. Ehdotuksessa esitetään säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta voimassa olevan lastensuojeluasian vireille tulon sijaan. Tavoitteena on, että tämä vahvistaisi sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioinnin ensisijaisuutta. Onko ehdotettu sääntely tarkoituksenmukainen asetetun tavoitteen kannalta?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 4

Siirtyminen laajempaan sosiaalihuollon käsittelyyn lain ohjaamana olisi positiivinen muutos, jota pidämme myönteisenä neuropsykiatrisesti oireilevien lasten kannalta, ja jonka toivomme edistävän vammaispalveluiden osaamisen huomiointia.

5. Ehdotuksessa esitetään lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säätämistä. Mitä käytännön vaikutuksia tällä sääntelyllä olisi?

Vaikuttaa siltä, että sosiaalityöntekijä voi päättää asiakkuuden keskustelematta asianosaisten kanssa. Pitäisikö olla: "Lastensuojelun asiakkuus päättyy, kun sosiaalityöntekijä toteaa yhteistyössä lapsen ja perheen kanssa, että"

6 a. Arvioitteko ehdotetun säädöksen johtavan käytännössä avohuollon palvelujen kehittämiseen?

Ei

6 b. Miten arvioitte tämän tavoitteen toteutuvan ehdotetun säännöksen avulla?

Kohta: "Avohuollon tukitoimien tarkoituksena on lisäksi edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä sekä tukea ja vahvistaa vanhempien, huoltajien ja lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden kasvatuskykyä ja -mahdollisuuksia." Kunnat tyypillisesti "kuittaavat" tuen velvollisuuden perheen neuvonnalla, ohjauksella ja kuntoutuksella. Tosiasiassa monia neuropsykiatrisesti oireilevien lasten perheitä tukisi enemmän pitkäaikainen käytännön apu, joka keventäisi vanhempien työtaakkaa, esimerkiksi kodin askareissa ja lasten hoidossa tukeminen.

Muutos on lisäksi tarpeeton, koska tehostettuja avohuollon tukitoimia voidaan tarvittaessa toteuttaa nykyiselläkin lainsäädännöllä.

Avohuollon tukitoimena kotiin tarjottua neuropsykiatrista osaamista, intensiivisenäkin, ja moniammatillisena, pidämme sinänsä hyvänä, ja vanhempien tukemista tärkeänä. Toteutuksen pitäisi mielestämme kuitenkin tapahtua ensisijaisesti yleisen sosiaalihuollon (sosiaalihuoltolaki) tai vammaispalveluiden kautta (laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, tulevaisuudessa tämän korvaava laki). Tiedossamme olevien kokemusten mukaan lastensuojelun tarjoamassa perhetyössä tai muussa palvelussa ei useinkaan ole neuropsykiatrisesti oireilevien lasten perheille oikeita tukimuotoja. Lastensuojelun koetaan usein etenevän huonoin perustein kohti sijoitusta vääränlaisten avohuollon tukitoimien tehottomuuden vuoksi. Oikeanlaisella tuella ja avulla voidaan perhe-elämään voimakkaasti puuttuvien ja kalliiden interventioiden käyttöä vähentää.

Kiireellisen avohuollon sijoituksen poistamisella laista olisi kielteisiä vaikutuksia joissakin tilanteissa. Emme kannata sen poistamista. Sosiaalihuollolla tulisi olla mahdollisuus tarjota vapaaehtoisuuteen perustuvaa avohuollon sijoitusta myös kiireellisesti, jos perhe ilmaisee, että on äkillisesti tarvetta kodin ulkopuoliselle asumisjaksolle. Tämä vastaisi suhteellisuusperiaatteen vaatimusta siitä, että perhe-elämään ei saa puuttua tarpeettoman voimakkaalla keinolla.

7. Sijaishuoltopaikan valintaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan täsmennettävän. Sijaishuoltopaikan valinnassa tulisi aina arvioida yksilöllisesti lapsen etu, lapsen tarpeita vastaava kuntoutuksellinen osaaminen ja lapsen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja muun opetuksen sekä siihen tarvittavan tuen varmistaminen. Millaisia vaikutuksia näette ehdotetulla sääntelyllä olevan sijaishuoltopaikan valintaan ja sitä koskevaan päätöksentekoon? Onko pykälän sääntely asetettujen tavoitteiden näkökulmasta riittävä?

Sääntely ei vaikuta riittävältä. Huolena se, että sijoituspaikka valitaan lastensuojelun alla "jo olemassa olevista" palveluntuottajista, vaikka esim. vammaispalveluiden yksikkö voisi sopia paremmin. Lisätään 15 a § mukainen moniammatillinen yhteistyö siten, että lapsen sijoituspaikaksi valitaan eri palveluiden alta parhaiten sopiva, ja suunnitelma tehdään lapsen edun mukaisesti yhteistyössä vanhempien kanssa. Lisätään maininta, että eri vaihtoehtoja pohdittaessa kohdalla selvitettävä vaihtoehtoina myös vammaispalveluiden ja terveydenhuollon rakenteiden kautta toteutettu asuminen, asumisjakso (esimerkiksi intervalliasuminen tai itsenäistyvän

asumisharjoittelu) tai kuntoutusjakso, esim. EVA-yksiköt. Tarvetta tällaiselle voi olla erityisesti neuropsykiatrisesti oireilevilla lapsilla.

Emme kannata nykyisessä laissa olevan lainkohdan "lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon lapsen kielellinen, kulttuurinen sekä uskonnollinen tausta" poistamista.

Lisäksi laissa tulisi selvemmin kirjata lapsen ja läheisten välisen yhteydenpidon huomiointi sijoituspaikan sijaintia valitessa. Nykyisin kaukana olevat sijoituspaikat vaikeuttavat perhesuhteita.

8. Lapsen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen tukemista ehdotetaan vahvistettavan erityisesti sijaishuollon aikana (49 a §, 50 §, 52 a §, 57 § ja 60 d §). Miten ehdotettu sääntely vastaa lapsen sijaishuollon aikaiseen tuen tarpeeseen perusopetuksen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisessa?

Sääntely on myönteistä sijaishuollossa olevien kannalta. Lainsäädännössä tulisi kuitenkin paremmin huomioida erityisesti neuropsykiatrisesti oireilevien nuorten sivistyksellisten oikeuksien toteutuminen myös ilman lastensuojelun asiakkuutta ja sijoitusta. Koulunkäynnin ongelmat voivat johtua kouluympäristön esteettömyyden ja saavutettavuuden ongelmista neuropsykiatrisesti oireilevan lapsen kannalta. Tällaisiin seikkoihin tulee puuttua sijaishuollon aikana niin, että esteet poistuvat pysyvästi, jotta ne eivät johda toistuviin sijoituksiin tai muihin lastensuojelun toimenpiteisiin.

9 a. Onko 49 a §:n sääntely vaativasta sijaishuollosta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

Ei pääosin

9 b. Mitä käytännön vaikutuksia ehdotuksella olisi?

Tarvittavaa osaamista ei löydy kaikilta alueilta ja erikoissairaanhoidon jonot ovat pitkät. Vastuiden lisääminen ilman lisäresursseja tekee sosiaalipalveluiden saavuttamisesta entistä hankalampaa neuropsykiatrisesti oireileville lapsille. 49 a § toinen momentti, kohta 5 muokkaus: neuropsykiatrian, vammaispalveluiden ja lastensuojelun integroituna palveluna, sillä neuropsykiatrisesti oireilevien palveluissa on tärkeitä olla mukana erityisosaamista.

10. Selkeyttääkö ehdotettu muotoilu erityisen huolenpidon jakson hoidollista ja kuntouttavaa sisältöä?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 10

Sosiaalityöntekijän on tavattava lasta säännöllisesti jakson aikana, jonka pituus on enintään 90 vuorokautta. Mitä tämä tarkoittaa? 30 päivän välein? Tarkennettava kuinka usein sosiaalityöntekijän on seurattava tilannetta jakson aikana.

60 e § "Erityisen huolenpidon jakso on lopetettava välittömästi, jos se osoittautunut tehottomaksi sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi". Kuinka tavoitteiden saavuttamista seurataan? Ko.

kohta ei vaikuta käytäntöön lainkaan. Onko parempi seurata tilanteen edistymistä ja lopettaa jakso, jos edistystä ei tapahdu tietyssä ajassa?

11 a. Vastaako ehdotettu muotoilu näihin tavoitteisiin?

Kyllä pääosin

11 b. Millaisia vaikutuksia erityisen huolenpidon jakson pidentämisellä olisi?

Erityisen huolenpidon jakson keston pidentäminen 90 vuorokauteen auttaa varmasti tilanteissa, joissa hoitoa ja kuntoutusta tarvitaan katkaisemaan esimerkiksi päihdeongelma tai psykoosi. Riskinä on, että lapsia sijoitetaan ja pidetään liian pitkään erityisen huolenpidon jaksoilla, jos lastensuojelu ja/tai muut terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut eivät kykene järjestämään kevyempää palvelua tarkoituksenmukaisesti, esimerkiksi neuropsykiatrisesti oireilevien lasten kohdalla.

Pidämme tässä suhteessa hyvin huolestuttavana ja vammaisten oikeuksien kannalta kielteisenä ITLAn raportista saatua HE-luonnoksen tietoa "Esimerkiksi täysi-ikäisyyttä lähestyvien nuorten peruskoulun suorittaminen on usein peruste EHO-jaksolle." - kun tiedämme, että esimerkiksi autismikirjon henkilöillä on usein ongelmia koulunkäynnissä liittyen saavutettavuuteen ja esteellisyyteen. Esimerkiksi ääniherkkyys voi muodostua esteeksi käydä koulua nykyisissä suurissa joskus avokonttorien tapaan toimivissa yksiköissä.

12. Erityisen huolenpidon jakson päätöksenteko: Millaisia vaikutuksia olisi nykyisen päätöksentekorakenteen (30 + 60 vrk) muuttamisella siihen, että jatkossa yksi päätös mahdollistaisi enemmillään 90 vuorokauden erityisen huolenpidon jakson ja sen jälkeen tarvittaessa enimmillään toisen 90 vuorokauden jakson?

Pätkittäinen päätöksenteko ja tilanteen etenemisen jännittäminen ei edistä toipumista, varsinkaan neuropsykiatrisesti oireilvien lasten kohdalla. Tämän vuoksi kerralla pidemmäksi ajaksi tehty päätös voi palvella lapsen tarpeita.

13. Onko ehdotettu erityisen huolenpidon asumisyksiköiden henkilöstöresurssi (59 a §) riittävä?

Kyllä pääosin

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 13

Erityisen huolenpidon asumisyksikössä tulee olla samanaikaisesti jatkuvasti läsnä riittävä määrä henkilökuntaa. Henkilöstöresurssia koskeva 59 a §, ei tuo riittävässä määrin esiin jokaisessa vuorossa kulloinkin läsnä olevaa työntekijää. Erityisen huolenpidon jakson tulisi olla viimesijainen keino, jota käytetään vain pakon edessä. Intervention kerralla onnistuminen vaatii läsnä olevia aikuisia myös silloin, kun lapsi tarvitsee tuekseen kolme työntekijää.

14 a. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei kantaa

14 b. Mitä vaikutuksia sillä olisi?

-

15. Miten 11 luvun säännökset rajoituksista toteuttavat sijaishuollossa olevien lasten perus- ja ihmisoikeuksia?

Neuropsykiatrisesti oireilevien lasten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta on oleellista huomioida yksilöllisestä neuropsykiatrisilla diagnooseilla todetuista ominaisuuksista eli neuroerilaisuudesta johtuvat vaatimukset. Pakkotoimien ja rajoitusten sijasta näiden henkilöiden kanssa parempiin tuloksiin usein päästään yhteistyöllä ja vuorovaikutusosaamisella. Kts. esimerkiksi Autismi 1/2021, Autismiliitto, PDA-artikkeli: "Miten PDA-piirteisten ihmisten kanssa toimitaan? Tavallisesti autismikuntoutuksessa käytetyt toimintatavat kuten rutiinit, struktuuri ja ennakointi ovat usein tehottomia ja voivat olla haitallisiakin PDA-henkilölle. Heidän kohdallaan on havaittu päästävän parempiin tuloksiin yksilöllisellä ja kokonaisvaltaisella lähestymistavalla, jossa neuvotellaan, tehdään yhteistyötä, valitaan sanat tarkasti sekä joustetaan riittävästi ja näin lisätään luottamusta." Tällaiset seikat tulee huomioida kaikissa rajoitustoimenpiteissä ja pyrkiä vuorovaikutusosaamisella ehkäisemään rajoitusten käytön tarvetta.

63 § Yhteydenpidon rajoittamista koskeva päätös

-

65 § Aineiden ja esineiden haltuunotto

-

66 § Henkilöntarkastus

-

68 § Kiinnipitäminen

-

69 § Liikkumisvapauden rajoittaminen

-

69 a § Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen

-

70 § Eristäminen

-

72 § Erityiset rajoitukset erityisen huolenpidon jakson aikana

-

17 a. Toteuttaako säännös tätä tavoitetta?

Ei kantaa

17 b. Millaisia vaikutuksia ehdotetulla 71 §:ssä säädetyillä erityisillä rajoituksilla näette olevan lapsen päihdehoidon ja -kuntoutuksen toteuttamiseen?

“Erityisten rajoitustoimenpiteiden edellytyksenä on, että rajoittaminen on välttämätöntä lapsen oman tai muiden laitoksessa olevien lasten itseään vakavasti vahingoittavan päihteiden käyttämisen katkaisemisen ja päihdehoidon ja -kuntoutuksen järjestämiseksi sekä lapsen tai muiden laitokseen sijoitettujen lasten hengen, terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi.”

Antaako tämä mahdollisuuden kajoata lapsen perusoikeuksiin, jos katsotaan, että lapsella voi olla ei-toivottu vaikutus muihin lapsiin yksikössä? Ko. kuntoutus tulisi järjestää siten, ettei lapsi joudu luopumaan koskemattomuudestaan muiden lasten vuoksi.

18. Miten 69 a §:ssä ehdotetut muutokset mahdollistavat luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamisen?

-

19. Miten tehokkaasti ehdotettu 73 §:n mukainen säännös toteuttaa eristämisen täytäntöönpanon valvontaa?

Onko lapsen oikeuksien kannalta järkevää mahdollistaa myös lapselle oman näkemyksen esiin tuominen joko itse kirjoittamalla tai siten, että laitoksen työntekijä kirjoittaa lapsen näkemyksen ilmoitukseen?

20. Miten tehokkaasti ehdotettu 74 §:n säännös kirjaamisvelvoitteesta ja toimittaminen kuukausittain aluehallintovirastoon toteuttaa rajoitustoimenpiteiden valvontaa?

Hyvin, jos lapsen mielipide kirjataan perusteellisesti. Lapsille pitää taata keino olla yhteydessä valvovaan viranomaiseen.

21. Ovatko ehdotetut jälkihuollon sisältöä koskevat täsmennykset riittäviä?

Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 21

-

22. Ehdotetaan säädettäväksi uusi laki valtion lastensuojelulaitoksista ja täsmennettävän valtion lastensuojeluyksiköiden tehtäviä vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroituna palveluna. Valtion lastensuojeluyksiköiden tehtävänä olisi vaativan sijaishuollon ja perusopetuksen integroidun palvelun, erityisen huolenpidon sekä lastensuojelun jälkihuollon järjestäminen. Vastaisiko ehdotetun lain 2 § vaativan sijaishuollon tarpeisiin?

Ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot kohdasta 22

-

23 a. Pykälä x tai pykälät x-x §:t ovat hyvät ehdotetussa muodossa.

Suomen Autismikirjon Yhdistys ry edustaa autismikirjon omaa asiantuntijuutta. Päätösvalta yhdistyksessä on autismin kirjon henkilöillä itsellään. Viiteryhmämme, autismin kirjon henkilöt, kuuluvat neuromoninaisuuden kartalla vähemmistöön. Autismin kirjon henkilöihin viitataan esityksessä mm. neuropsykiatrisilla diagnooseilla tai neuropsykiatrisella oirehdinnalla, joissakin tutkimuksissa puhutaan neurokehityksellisten häiriöiden ryhmästä.

Esityksen perusteluissa tuodaan monessa kohden erittäin ansiokkaasti esille neuropsykiatristen diagnoosien runsasta esiintyvyyttä lastensuojelupalveluissa asiakkaina tai sijoitetuina olevilla lapsilla. Peräti n. 17 prosenttia teini-ikäisinä sijoitetuista on neurokehityksellisen diagnoosin saaneita. (THL raportti 12/202, s. 31, Martta Forsell, Ensimmäistä kertaa teini-ikässä sijoitetut ja heidän palveluiden käyttönsä 2018). Vuonna 1997 syntyneiden lasten ikäluokasta sijoitetuina on ollut n. 6 prosenttia. Autismikirjon diagnoosin saaneita henkilöitä on ollut lapsina sijoitetuina noin kolminkertaisesti (n. 18 prosenttia). (Ristikari, Kääriälä ym. 2018 aineistoon perustuen, Antti Kääriälä sähköposti, kohorttitutkimus 1997).

Esityksen lakipykälien sisällössä ei juurikaan turvata tai tueta tehokkaita ja toimivia keinoja autismin kirjon henkilöiden vaikeuksien ehkäisyyn kymmenen ensimmäisen ikävuoden aikana. Ongelma on siis tunnistettu, mutta ratkaisuja on niukasti.

Lakimuutosluonnoksessa esitetään voittopuolisesti hyvin voimakkaasti yksilön elämään puuttuvia keinoja. Neurokirjolla olevien lastensuojelun sijoitukset tulevat luonnoksen nykytilan kuvauksessa painotetusti esille. Lakiin tulee selvemmin kirjata ja siinä huomioida suhteellisuusperiaatteen mukaisia lievemmän puuttumisen keinoja. Neurokehityksellisiä diagnooseja saaneiden nuorten palveluiden ja tutkimusten lisäresursointi terveydenhuollossa, vammaispalveluissa ja opetuksessa olisi nähdäksemme omiaan vähentämään raskaiden ja kalliiden lastensuojelun sijoituspalveluiden käyttöä.

Lakiehdotusta muokattaessa tulisi varmistaa, ettei sillä rohkaista lastensuojelun muodostumista epätarkoituksenmukaiseksi reitiksi (neuro)psykiatriseen terveydenhuoltoon ja vammaispalveluihin, kun näihin pääsy muilla keinoin on vaikeaa resurssipulan tai näitä palveluja koskevan lainsäädännön puutteiden takia.

Lastensuojelussa tulisi myös nykyistä enemmän kiinnittää huomiota neuromoninaisuuteen vuorovaikutuksessa. Tiedossamme olevien kokemusten mukaan autismikirjon henkilöihin kuuluvat vanhemmat joutuvat väärinymmärretyiksi sosiaalitoimessa tavanomaisesta eroavien viestintä- ja vuorovaikutustapojeen vuoksi, käytännössä syrjinnän tyyppisesti aiheettomien epäilysten tai toimien kohteeksi. Sosiaalitoimessa tulisi olla enemmän vuorovaikutusosaamista neuroepätyypillisten henkilöiden, erityisesti lasten kanssa viestimisessä.

Kuten hallituksen esitysluonnoksessakin käydään läpi, lastensuojelussa on ilmennyt merkittäviä väärinkäytöksiä. Lastensuojeluyksiköissä ja sijaishuollossa tarvitaan enemmän riippumatonta valvontaa varoittamatta tehtyinä ennakkotarkastuksina, pysyvästi. Viiteryhmämme kokemuksen mukaan käytännössä toimivia oikeussuojakeinoja lastensuojelun epäkohtien ratkaisemiseksi on hyvin niukasti, ja oikeussuojaa tulisi parantaa.

23 b. Muutosehdotus pykälään x:

28 a § Ehdotus, lisäys yhteistyöstä: "Lastensuojelun asiakkuus päättyy, kun sosiaalityöntekijä toteaa yhteistyössä lapsen ja perheen kanssa, että"

49 § Lisätään 15 a § mukainen moniammatillinen yhteistyö siten, että lapsen sijoituspaikaksi valitaan eri palveluiden alta parhaiten sopiva ja suunnitelma tehdään lapsen edun mukaisesti yhteistyössä vanhempien kanssa. Lisätään maininta että eri vaihtoehtoja pohdittaessa neuropsykiatrisesti oireilevien kohdalla selvitettävä vaihtoehtoina myös vammaispalveluiden ja terveydenhuollon rakenteiden kautta toteutettu asuminen, asumisjakso (esimerkiksi intervalliasuminen tai itsenäistyvän asumisharjoittelu) tai kuntoutusjakso, esim. EVA-yksiköt.

49 a § toinen momentti, kohta 5 muokkaus: neuropsykiatrian, vammaispalveluiden ja lastensuojelun integroituna palveluna, sillä neuropsykiatrisesti oireilevien palveluissa on tärkeitä olla mukana erityisosaamista.

61c § lisätään 4. momentti: "Neuropsykiatrisesti oireilevien lasten rajoitustoimenpiteiden käyttöä varten tällaisia lapsia hoitavissa yksikössä tulee olla henkilöstöllä riittävästi osaamista neuropsykiatrisen nuoren kanssa toimimisesta ja tätä osaamista tulee soveltaa rajoitustoimia ehkäisten ja niitä toteuttaessa."

68 § muutetaan niin, että poistetaan kiinnipidon "hoidollisuus" - HE-luonnoksen alkuosan perusteluissa asianmukaisesti nykytietoon perustuen kerrotaan, että kiinnipitoa ei voida nykytiedon valossa pitää hoidollisena, mutta pykälän 68 ehdotuksessa on kuitenkin edelleen mukana kiinnipidon hoidollisuus.

23 c. Muutosehdotus pykälän x perusteluihin:

-

Kuoppala Jyrki
Suomen Autismikirjon Yhdistys ry